

Handläggare

Marie-Louise Ramevik
0152-291 00

Barn- och utbildningsnämnden

**Svar på revisionens kritik avseende granskningsrapport
gällande det systematiska kvalitetsarbetet i grundskolan**

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden beslutar att

1. anta nedanstående yttrande som sitt eget svar till kommunfullmäktiges presidium kring revisionens kritik avseende granskningsrapport gällande det systematiska kvalitetsarbetet i grundskolan.

Beskrivning av ärendet

Med anledning av den kritik som kommunrevisionen framför mot barn- och utbildningsnämnden i granskningsrapport gällande det systematiska kvalitetsarbetet i grundskolan, begär kommunfullmäktiges presidium att nämnden inkommer med en skriftlig förklaring till den kritik som anförs. Förklaring ska vara kommunfullmäktiges presidium tillhanda senast den 5 maj.

Kommunrevisionen har genom en extern revisionsbyrå genomfört en granskning av barn- och utbildningsnämndens systematiska kvalitetsarbete inom grundskolan. Granskningen syftade till att besvara följande revisionsfrågor:

- Har nämnden säkerställt att kvalitetsarbetet genomförs på ett tillfredsställande sätt, på såväl enhetsnivå som övergripande?
- Återrapporteras kvalitetsarbetet i tillräcklig omfattning till nämnden?
- Identifierar nämnden utvecklingsområden och vidtar åtgärder som är relevanta utifrån analys och bedömningar?
- Sker analys och åtgärder kring elever som inte klarar målen i ett eller flera ämnen?
- Har nämnden vidtagit ändamålsenliga åtgärder utifrån rekommendationerna i granskningsrapport 2021 om elever i behov av särskilt stöd?

Granskningen grundades på dokumentstudier, bland annat enheternas och förvaltningens dokumenterade kvalitetsarbete. I granskningen genomfördes också intervjuer med nämndens presidium, ansvariga inom verksamhetsledningen samt ett urval av rektorer på kommunens grundskolor. Ett urval av övrig personal, exempelvis nyckelpersoner på förvaltningen och inom elevhälsan, intervjuades också.

Kommunrevisionens sammanfattande bedömning blev att barn- och utbildningsnämnden inte säkerställer ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete inom grundskolan. Av de fem revisionsfrågorna bedömdes de fyra första som delvis uppfyllda. Den sista frågan bedömdes inte vara uppfylld. Mot bakgrund av detta lämnas följande rekommendationer till barn- och utbildningsnämnden:

- Följa upp konsekvenser av resursfördelningsmodellen (inklusive SALSA-tillägg och tilläggsbelopp) med fokus på att säkerställa att resurser fördelas utifrån barns och elevers förutsättningar och behov samt att alla skolor har tillräckliga resurser för att ge alla elever särskilt stöd enligt skollagens krav.
- Inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet utveckla redovisning och analys av kunskapsresultaten samt besluta om insatser för att öka måluppfyllelsen.
- Inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet genomföra analyser över vilken effekt extra anpassningar och särskilt stöd har på elevernas måluppfyllelse.
- Säkerställa att utredningar av skolfrånvaro genomförs skyndsamt och rapporteras till huvudmannen (även då frånvaron understiger 30 procent) samt att åtgärder sätts in och följs upp.

Revisorerna önskar svar senast 2023-06-22 om vilka åtgärder som kommer att vidtas med anledning av vad som framkommit i granskningen och de rekommendationer som lämnas.

Ekonomiska konsekvenser för kommunen

Beslutet medför inga ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Övriga konsekvenser

Beslutet medför inga övriga konsekvenser.

Uppföljning

Ingen uppföljning krävs.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, Svar på revisionens kritik avseende granskningsrapport gällande det systematiska kvalitetsarbetet i grundskolan, 2023-04-04
Bilaga, Svar på revisionens kritik avseende granskningsrapport gällande det systematiska kvalitetsarbetet i grundskolan, 2023-04-04

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktiges presidium

-

Tony Lööw
Utbildningschef

Marie-Louise Ramevik
Verksamhetscontroller

Handläggare

Marie-Louise Ramevik
Tel. 0152-291 00

Barn- och utbildningsnämnden

Svar på revisionens kritik avseende granskningsrapport gällande det systematiska kvalitetsarbetet i grundskolan

Barn- och utbildningsnämnden delar revisionens två första slutsatser om att nämnden behöver ta del av en mer utvecklad redovisning och analys av kunskapsresultat, och att nämnden behöver fortsätta att utveckla "den röda tråden" i huvudmannens och enheternas systematiska kvalitetsarbete. En av åtgärderna som vidtagits är att nämnden från och med februari får presentation från en enhet vid varje sammanträde.

Däremot delar barn- och utbildningsnämnden inte revisionens slutsatser att nämnden inte vidtagit ändamålsenliga åtgärder utifrån 2021 års rekommendationer gällande resursfördelningsmodellen, särskilt stöd samt skolfrånvaro.

Revisionens slutsats: Nämnden har inte genomfört en strukturerad eller dokumenterad uppföljning av hur den socioekonomiska kompensationen används. Vidare noteras att det nu avsätts betydligt mer resurser för tilläggsbelopp till elever i behov av extraordinära stödinsatser. Trots detta förekommer skrivningar om att resurserna inte räcker för att tillgodose skollagens krav.

Här tycks ha skett en missuppfattning. Barn- och utbildningsnämnden har efterfrågat en uppföljning av hur den socioekonomiska kompensationen används. Enheterna lämnade i samband med delårsrapport 2 2022 underlag för hur de socioekonomiska medlen används. Enheternas dokumentation var en beskrivning av hur medlen används, dock saknades beskrivningar av vilka effekter medlen gett kopplat till kunskapsresultaten. I delårsrapporten redovisas detta på sidan 33 och 34:

"De resurser som finns inom grundskolans utvecklingsorganisation har till viss del omfördelats utifrån skolornas SALSA-värde. En särskild matematiksatning har gjorts på Karinslundsskolan. Där har också litteratur- och skolbiblioteks konsulenterna sin arbetsplats och exempelbiblioteket har byggts upp på skolan.

Uppföljningen av hur SALSA-pengarna använts på grundskolorna visar att det till allra största del handlar om ökad bemanning, framför allt vad det gäller stödresurser och vuxenförstärkning av olika slag. Vasaskolan, Paulinska skolan och Karinslundsskolan

har exempelvis förstärkt undervisningen i svenska som andraspråk vilket lett till att undervisningen kan ske i mindre grupper. Åkerskolan och Paulinska skolan har förstärkt sina särskilda undervisningsgrupper för att bättre kunna undervisa de elever som inte får plats på Resursskolan. Flera av skolorna har även anställt socialpedagoger eller skolvårdar som avlastar lärarna genom att ha ett större ansvar för vad som sker i det sociala samspelet i och utanför klassrummet.

I rektorernas uppföljning av SALS-medlen finns dock exempel på hur den förstärka bemanningen också bidragit till att öka attraktiviteten vid rekrytering. De insatser som beskrivs under Medarbetarperspektivet syftar till att förbättra arbetsmiljön, minska sjukfrånvaron och öka behörigheten. Ju framgångsrikare detta arbete är desto bättre blir förutsättningarna för att utveckla arbetssätten. Arbetet med att förtydliga och följa upp resursfördelningen, och säkerställa att kompensatoriska medel får avsedd effekt behöver därför fortsätta för att stärka förutsättningarna att förändra och utveckla arbetssätten.”

I riktlinjerna för resursfördelning framgår att omfattningen av tilläggsbelopp ska utgöra underlag i barn- och utbildningsnämndens budgetberedning. Inför 2022 utökades tilläggsbeloppsbudgeten med 6.5 miljoner kronor. Grunden för detta var de uppföljningssamtal som chefen för centrala barn- och elevhälsan genomför i ansökningsprocessen för tilläggsbelopp, och de samtal som nämndens ordförande och utbildningschefen haft med fristående skolor i kommunen. Slutsatsen av dessa samtal var att de enskilda elevernas stödbehov har ökat över tid. Barn- och utbildningsnämnden beslutade därför om utökning av budgeten för tilläggsbelopp.

Gällande tilläggsbeloppen anser barn- och utbildningsnämnden att det dras allt för långtgående slutsatser utifrån ett underlag från en enda enhet. Dokumentet som åsyftas är ett underlag för kvalitetsdialog mellan rektor och verksamhetschef, och skickades till revisionen som ett exempel på hur det systematiska kvalitetsarbetet länkas från enhetsnivå till huvudmannanivå. Utifrån dialogerna omfördelar verksamhetschef resurserna i enlighet med den förväntan om ett proaktivt resursfördelningsarbete som nämnden uttrycker i verksamhetsplanen (barn- och utbildningsnämndens mål: Nämndens verksamheter utvecklar sina arbetssätt i linje med HÖK21). Utöver grundbeloppet används även statsbidrag för detta ändamål.

Barn- och utbildningsnämnden vill även uppmärksamma det faktum att det inte finns ett ensidigt linjärt samband mellan resurser och resultat. I nämndens årsrapport för 2021 dras slutsatsen att huvudmannanivån ska arbeta närmare enhetsnivån för att upprätthålla ett fortsatt fokus på resultatuppföljning (sid. 18). Detta har gjorts, och i samband med att betygsresultaten för läsåret 2022/23 presenterades fick också nämnden ta del av resultat på individnivå, exempelvis hur många elever i blivande årskurs 9 som saknade enbart ett (1) betyg för att uppnå gymnasiebehörighet. På en av skolorna saknade många elever betyg i matematik. Skolan har under innevarande läsår gjort pedagogiska insatser som

resultat i att gruppen utan matematikbetyg halverats. Detta som ett exempel på ändamålsenlig uppföljning och insatser som kan göras utan att extra medel tillförs.

Revisionens slutsats: Vidare bedömer vi att det delvis sker en ändamålsenlig uppföljning av arbetet med särskilt stöd. Frågan om varför det finns skolor med låg måluppfyllelse där alla elever som inte når målen inte har ett åtgärdsprogram, vilket konstaterats i den interna kontrollen, behöver riktas särskild uppmärksamhet.

Barn- och utbildningsnämnden riktar särskild uppmärksamhet mot särskilt stöd bland annat genom beslutet att behålla uppföljningsområdet Särskilt stöd i sin internkontrollplan för 2023. Området ges särskild tyngd genom att omfatta tre olika kontrollmoment. I nämndens årsuppföljning av internkontrollplanen för 2022 konstaterades följande:

”Centrala barn- och elevhälsan gavs utifrån delårsgranskningen i uppdrag att under hösten 2022 genomföra insatser som leder till att utredningar, anpassningar, åtgärdsprogram och andra stödinsatser görs i enlighet med lagstiftningens krav och att processkartan Elevhälsogång tolkas och används på ett likvärdigt sätt på alla skolor. Kompetensutveckling och handledning har erbjudits, men har ännu inte hunnit genomföras på samtliga skolor.” (sidan 46)

I augusti 2022 gjordes personalförstärkningar av den centrala barn- och elevhälsan genom att anställa en skolläkare, ytterligare en psykolog samt två centralt anställda specialpedagoger. Syftet med förstärkningen var bland annat att möta behovet av det förbättringsarbete som uppdragats i nämndens egen internkontroll. Insatserna under hösten handlade främst om att implementera det pedagogiska kartläggningmaterialet (PKUB:en) och sammankoppla det med skolornas arbete med åtgärdsprogram. Årsuppföljningen av området visade att insatser behövde fortsätta:

”I samtal med centrala barn- och elevhälsans olika professioner framkommer att det kvarstår brister i skolornas arbete med anpassningar, stödinsatser och arbetet med anpassad studiegång för elever. Den påbörjade insatsen fortsätter därför under 2023. Barn- och utbildningsnämnden rekommenderas behålla granskningsområdet i internkontrollplan 2024.” (sidan 47)

Revisionens slutsats: Slutligen är vår bedömning att nämnden inte säkerställt att det fullt ut finns ändamålsenliga rutiner för att rapportera, följa upp och vidta åtgärder vid skolfrånvaro.

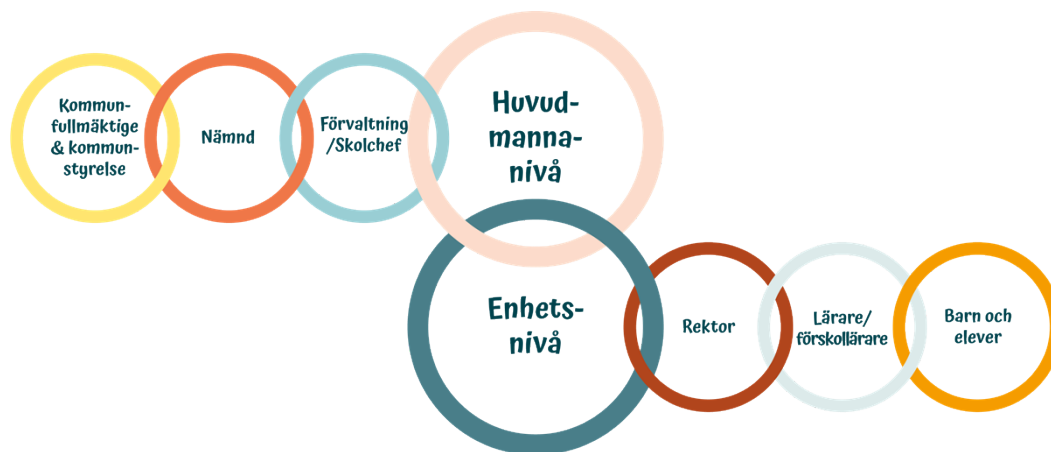

I barn- och utbildningsnämndens internkontrollplan är uppföljning av frånvaro ett kontrollmoment, och det finns en fastställd rutin samt en processkarta för ökad skolnärvaro. Barn- och utbildningsnämnden har efterfrågat närvarostatistik och fått den presenterad för sig, senast vid sammanträdet den 28 mars 2023.

Utbildningskontoret har dock konstaterat att det underlag som inkommit från enheterna ger en bild av att redovisningarna inte är systematiska och enhetliga. Kontoret har därför initierat ett arbete med att säkerställa systematik och likvärdighet, exempelvis gällande dokumentation och insatser. Uppföljningar har visat att rutinen tolkas olika. Ett arbete med att ytterligare förtydliga och förenkla rutinen pågår och ska vara slutfört i mitten av maj.

Barn- och utbildningsnämnden vill även uppmärksamma att det pågår ett omfattande utvecklingsarbete i nämndens verksamhet. Insatsen görs inom ramen för Samverkan för bästa skola och arbetet sker med stöd av Skolverket utifrån en analysmodell som bygger på forskning och beprövad erfarenhet.

En del av utvecklingsarbetet handlar om att länka ihop huvudmannanivån med enhetsnivån på ett ändamålsenligt sätt och med utgångspunkt från skollagstiftningen. I det arbetet finns olika typer av resultat och dokumentation som underlag för kontorets insatser för att stödja enhetsnivån. Allt detta redovisas inte på detaljnivå för nämnden men ligger som grund för förbättringsarbetet.

Ett exempel på detta är arbetet för att öka närvaron. Utbildningskontoret har i sina analyser identifierat ett fortsatt utvecklingsbehov så att rutinen som finns ska utgöra ett reellt stöd för enheterna att kunna rapportera, följa upp och vidta åtgärder vid skolfrånvaro. Nämnden har utifrån kontorets analyser dragit slutsatsen **att** ett förbättringsarbete måste ske och även avsatt medel för detta i 2023 års budget. Utbildningskontoret ansvarar för genomförandet av åtgärden.

Slutligen noterar barn- och utbildningsnämnden med förvåning revisionens åsikt om att elevsammansättningen på skolorna är irrelevant. Flera studier och utredningar de senaste åren tyder på att elevernas familjebakgrund och vilken skola eleverna går på har betydelse för resultaten, exempelvis Skolkommissionens betänkande Samling för skolan (SOU 2017:35) och En mer likvärdig skola (SOU 2020:28). Dessa utredningar ligger som underlag för utredning av eventuella skollagsförändringar, exempelvis gällande skolval.